

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 lutego 2019 roku

Strona powodowa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. w pozwie wniesionym w dniu 19 lipca 2018 roku w postępowaniu upominawczym wniosła o zapłatę od pozwanego J. K. kwoty 2952,09 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu żądania pozwu strona powodowa podniosła, iż podstawą żądania jest umowa pożyczki gotówkowej z dnia 22 listopada 2016 r. zgodnie z którą pożyczkobiorca był zobowiązany do ratalnej spłaty pożyczki zgodnie z harmonogramem spłat. Powód wzywał pozwanego do spłaty pożyczki jednak bezskutecznie.

Postanowieniem z dnia 20 sierpnia 2018 r. Sąd Rejonowy w Białymstoku stwierdził swoją niewłaściwość i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Nowym Sączu jako miejscowo i rzeczowo właściwemu. (k.30-31).

W dniu 24 października 2018 roku Sąd Rejonowy wydał nakaz w postępowaniu upominawczym pod sygn. akt I Nc 4634/18 orzekając zgodnie z żądaniem pozwu (k. 40).

Pozwany J. K. złożył sprzeciw od nakazu zapłaty wskutek którego stracił on moc. W sprzeciwie pozwany domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów postępowania (k. 46-47).

W uzasadnieniu sprzeciwu podniósł, że spłacił na rzecz powoda część zadłużenia, a także zarzucił abuzywność tym postanowieniom umownym, które nakładają na pozwanego obowiązek uiszczenia opłaty prowizyjnej i administracyjnej w wysokości wskazanej w umowie pożyczki.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany J. K. zawarł z (...) Sp. z o.o. umowę pożyczki nr (...) w dniu 22 listopada 2016 roku. Umowa opiewała na kwotę 3 000 złotych i taka kwota została pozwanemu wypłacona. W umowie wskazano, iż kwota udzielonej pożyczki to 4 866,73 złotych, w tym pożyczka 3 000 złotych, prowizja 877, 50 zł, opłata administracyjna 570 zł oraz odsetki umowne 419, 23 zł. Całkowity koszt pożyczki wynosił 1 866, 73 zł. Pożyczka miała zostać spłacona w 20 ratach, w tym 19 rat po 242,32 zł, a ostatnia rata w kwocie 262,65 zł. Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania wynosiła 81,81 %.

Pozwany wpłacił na poczet tej umowy następujące kwoty: 242,32 zł w dniu 11 stycznia 2017 r., 245 zł w dniu 13 lutego 2017 r., 245 zł w dniu 13 marca 2017 r., 245 zł w dniu 7 kwietnia 2017 r., 245 zł w dniu 9 maja 2017 r., 245 zł w dniu 9 czerwca 2017 r., 245 zł w dniu 17 lipca 2017 r., 245 zł w dniu 25 sierpnia 2017 r. Łącznie na poczet zobowiązania pozwany płacił kwotę 1957,32 złotych. Pozwany zaprzestał regularnej spłaty rat od września 2017 roku. w związku z czym powód w pismach z dnia 21 września 2017 r., 29 września 2017 r., oraz z dnia 16 października informował powoda o niespłaconych należnościach i wzywał do ich uregulowania., co wobec dalszych zaniechań w płatności rat przez pozwanego skutkowało wypowiedzeniem umowy pożyczki przez powoda w dniu 18 kwietnia 2018 r. z jednoczesnym wezwaniem do zapłaty kwoty 2 952,09 zł.

Dowód: umowa pożyczki gotówkowej z dnia 22 listopada 2016 r.- (k. 13-15), formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego- (k.18-19) harmonogram spłat- (k.16), dowody wpłat- (k.48-51), upomnienie z dnia 21 września 2017 r.- (k. 11), monit z dnia 29 września 2017 r.- (k.10), monit z dnia 16 października 2017 r., wypowiedzenie umowy pożyczki zawartej w dniu 22 listopada 2016 r.- (k. 7-8)

Pozwany uzyskuje miesięczne dochody w wysokości około 2 100- 2 200 zł na rękę. Poza tymi zarobkami nie posiada innych dochodów. Żona pozwanego pobiera rentę minimalną. Oprócz pożyczki objętej niniejszym postępowaniem pozwany wraz z żoną mają do spłaty inne pożyczki oraz kredyt hipoteczny, a ponadto miesięczny koszt zakupu leków, który obciąża pozwanego i jego żonę wynosi około 200 złotych.

Dowód: oświadczenie dotyczące dochodów- (k. 22), raport dotyczący wypłaty pracownika- (k. 23), dowody przelewu wynagrodzenia za pracę- (k. 24- 26), zeznania pozwanego na rozprawie w dniu 5 lutego 2019 r., 00: 07:04- 00: 09:43- (k. 61- 62)

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na dokumentach przedstawionych przez stronę powodową oraz pozwanego J. K.. Dokumenty przedłożone przez obie strony Sąd uznał za wiarygodne, co nie przesądza ich skutków prawnych.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało jedynie na częściowe uwzględnienie.

Wątpliwości nie budził zarówno fakt zawarcia umowy pożyczki z dnia 22 listopada 2016 r. jak i to, że pozwany jako pożyczkobiorca występował jako konsument. Zgodnie z umową pozwanemu została udzielona pożyczka w kwocie 3000 złotych. W umowie zastrzeżono odsetki umowne w kwocie 419,23 złotych za cały okres kredytowania. Na dodatkowe koszty pozaodsetkowe złożyły się prowizja 877, 50 zł, opłata administracyjna 570 zł. Całkowity koszt pożyczki wynosił 1 866, 73 zł. Pożyczka miała zostać spłacona w 20 ratach, w tym 19 rat po 242,32 zł, a ostatnia rata w kwocie 262,65 zł. Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania wynosiła 81,81 %.

Wskazać należy, iż przewidziana w umowie wysokość ukrytych pod opłatami, prowizjami i kosztami wielokrotnie przewyższała wysokość dozwolonych prawem odsetek maksymalnych zastrzeżonych od 1 stycznia 2016 roku jako dwukrotność odsetek ustawowych (art. 481 § 2¹ k.c.).

Niewątpliwie, na co powołuje się powód, wskazane w umowie prowizja i opłata administracyjna nie przekraczają łącznie maksymalnych kosztów pozaodsetkowych, obliczonych według art. 36 a ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim obowiązujące w dacie zawarcia umowy (Dz. U 2016, poz. 1528 t.j.). Przepis ten wprowadzony z dniem 11 marca 2016 roku ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1357) o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw przewiduje granicę wysokości wszelkich kosztów, które mogą być dochodzone w ramach udzielonego kredytu i przedstawia sposób ich wyliczenia. Zastosowany algorytm pozwala na przyjęcie, że koszty ustalone jako pozaodsetkowe koszty kredytu w umowie stron mieszczą się w tym zakresie, biorąc pod uwagę kwotę faktycznie udzielonej pożyczki oraz okres, na jaki pożyczka ta została udzielona (20 miesięcy). Jednocześnie jednak, w ocenie sądu nie znajduje żadnego uzasadnienia proste, automatyczne przyjęcie takiej wysokości kosztów w oderwaniu od faktycznych kosztów obsługi pożyczki. Nie przecząc bowiem, że powód ma prawo pobierać opłaty za obsługę pożyczki i sam fakt korzystania przez pozwanego J. K. w ramach zawartej umowy pożyczki z postawionych do jego dyspozycji środków, to koszty te muszą zostać wykazane. Powód w żaden sposób zaś nie wykazał, aby takiej wysokości koszty poniósł, w szczególności aby należna była prowizja w kwocie 877, 50 zł, opłata administracyjna 570 zł.

W ocenie Sądu zawarte w umowie postanowienia zastrzegające pozaodsetkowe koszty udzielenia pożyczki w postaci prowizji, opłaty administracyjnej są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i przez to nie wiążą pozwaną. Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 umowy nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Zgodnie z § 3, nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

Zastrzec należy, iż umowa z pozwaną została zawarta na wzorcu umownym i poza kwotami i okresem trwania umowy nie podlegała indywidualnym negocjacjom. Takie jednostronne zastrzeżenie umowne należało ocenić jako klauzulę abuzywną, bowiem kształtuje sytuację pozwanego w sposób skrajnie niekorzystny.

Rażące naruszenie interesów konsumenta to nieusprawiedliwiona dysproporcja praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Postanowienia umowy rażąco naruszają interes konsumenta, jeżeli poważnie i znacząco odbiegają od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron. Ocena stopnia naruszenia powinna być dokonywana z uwzględnieniem kryteriów przedmiotowych, jak i podmiotowych. Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom oznacza tworzenie przez kontrahenta konsumenta takich postanowień umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 27 maja 2009 r., VI ACa 1473/08, LEX nr 785833). Przyjmuje się, że klauzula dobrych obyczajów, podobnie jak klauzula zasad współżycia społecznego, nakazuje dokonać oceny w świetle norm pozaprawnych, przy czym chodzi o normy moralne i obyczajowe, powszechnie akceptowane albo znajdujące szczególne uznanie w określonej sferze działań, na przykład w obrocie profesjonalnym, w określonej branży, w stosunkach z konsumentem itp. W stosunkach z konsumentami szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerowość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Im powinny odpowiadać zachowania stron stosunku prawnego, także w fazie poprzedzającej zawarcie umowy. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta nie pozwalając na realizację tych wartości, będą uznawane za sprzeczne z dobrymi obyczajami. Tak w szczególności kwalifikowane są wszelkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron stosunku, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami umowy (por. M. Bednarek (w:) System prawa prywatnego, t. 5, s. 662-663; W. Popiołek (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2005, art. 3851, nb 7; K. Zagrobelny (w:) E. Gniewek, Komentarz, 2008, art. 3851, nb 9). Przez „dobre obyczaje” w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. należy rozumieć pozaprawne reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami (por. G. Bieniek, H. Ciepła, St. Dmowski, J. Gudowski, K. Kołakowski, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, Cz. Żuławska, Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania, tom 1, Wielkie Komentarze, Lexis Nexis 2009). Sprzeczne z dobrymi obyczajami będą działania wykorzystujące niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 stycznia 2011 r., VI ACa 771/10, LEX nr 824347). Na przedsiębiorcy spoczywa obowiązek zachowania transparentności. Koszty prowizji, opłaty przygotowawczej, opłaty za tzw. twój pakiet były ukształtowane arbitralnie bez jakiegokolwiek relacji do stanu faktycznego.

Stwierdzenie abuzywności konkretnych postanowień umownych rodzi taki skutek, że postanowienia te nie wiążą konsumenta ex tunc i ex lege. Zgodnie z art. 385⁽¹⁾ § 2 in fine k.c., strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Mając powyższe na uwadze sąd uznał za zasadne powództwo w zakresie kwoty 1297,67 zł. Na kwotę tą składa się bowiem pozostały do spłacenia kapitał w kwocie 1042,68 zł, 131,44 zł - tytułem odsetek umownych pozostałych do spłaty, 104, 55 zł - tytułem odsetek karnych oraz 19 zł- tytułem dodatkowych do spłaty kosztów co łącznie daje kwotę zasądzoną w wyroku w wysokości 1297,67 zł. Z dowodów znajdujących się w aktach sprawy wynika bowiem, iż pozwany dotychczas uiścił na poczet zadłużenia kwotę 1 957,32 zł, pozostała do spłaty zatem kwota 1042,68 zł. Dodatkowo należne są powodowi odsetki i koszty w łącznej wysokości 254,99 zł, co daje razem kwotę 1297,67 zł i taką kwotę Sąd uwzględnił jako nienaruszającą przepisów ustawy.

W pkt I sąd zasądził zatem od pozwanej na rzecz powoda wskazaną wyżej kwotę z umownymi odsetkami w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 19 lipca 2018 roku do dnia wyrokowania, przy czym płatność tej kwoty Sąd rozłożył raty, mając na uwadze sytuację życiowo – finansową pozwanego oraz zgłoszony wniosek. Sąd rozłożył należne powodowi świadczenie na raty (7 rat, w tym 6 płatnych po 200 złotych, zaś ostatnia płatna w kwocie 97,67 złotych) plus odsetki- płatne począwszy od marca 2019 roku do ostatniego dnia każdego następującego po sobie

miesiąca, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat. Tut Sąd uznał, iż takie rozwiązanie uczyni realnym możliwość spłaty zobowiązania należnego od strony pozwanej dla powoda, tym bardziej, że na pozwanym ciąży szereg innych zobowiązań co powodowałoby bezskuteczność egzekucji.

W pozostałym zakresie roszczenie jako niewykazane podlegało oddaleniu. O powyższym orzeczono w pkt I i II wyroku na podstawie powołanych przepisów.

O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 102 k.p.c. uznając, iż powództwo zostało uwzględnione jedynie w części, zaś sytuacja rodzinna i majątkowa pozwanego uzasadnia przyjęcie szczególnego przypadku pozwalającego na odstąpienie od obciążania pozwanego kosztami procesu.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w pkt III wyroku.

ZARZĄDZENIE

- (...)

- (...)

- (...)

(...)